

Цибульник Марія Олексіївна

*кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та аудиту
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

Tsybulnyk Mariia

*PhD in Economics, Associate Professor
Department of Accounting and Audit
Taras Shevchenko National University of Kyiv
ORCID: 0000-0001-5764-8017*

Степанюк Наталія Валеріївна

*студентка ОС «Магістр»
ОП «Облік, оподаткування та контроль»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

Stepaniuk Nataliia

*Master's degree Student of the
EP "Accounting, Taxation and Control"
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

DOI: 10.25313/2520-2294-2025-3-10843

**ОЦІНКА ВНУТРІШНЬОГЕНЕРОВАНИХ
НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ:
ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ
VALUATION OF INTERNALLY
GENERATED INTANGIBLE ASSETS:
TAX ASPECT**

Анотація. Вступ. У сучасній економіці внутрішньо генеровані нематеріальні активи (гали – ВНА) відіграють критичну роль у створенні доданої вартості, зміцненні конкурентних переваг компаній та забезпеченні їх сталого розвитку. ВНА охоплюють широкий спектр активів, зокрема патенти, авторські права, програмне забезпечення, ноу-хау, ділову репутацію, інтелектуальні розробки та технологічні інновації. Вони сприяють підвищенню ефективності бізнес-процесів, оптимізації витрат та розширенню ринкових можливостей.

Значення ВНА зростає в умовах глобалізації та цифрової трансформації, коли нематеріальні активи стають основним джерелом вартості компаній, особливо в галузях високих технологій, фармацевтики, фінансових послуг та IT-секторі. Водночас облік таких активів залишається складним через труднощі з оцінкою, визнанням та податковим регулюванням.

Метою статті є дослідження впливу податкових аспектів на оцінку внутрішньо генерованих нематеріальних активів та можливості їх оптимізації відповідно до міжнародної практики. Оскільки податкові аспекти оцінки внутрішньо генерованих нематеріальних активів (ВНА) у міжнародній практиці демонструють суттєві відмінності, залежно від законодавчого регулювання та підходів до оподаткування.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: нормативно-правове забезпечення операцій з внутрішньо генерованими нематеріальними активами, в тому числі Податковий кодекс України, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти фінансової звітності, стандарти GAAP; матеріали Фонду МСФЗ, КПМГ, Міністерства фінансів України та Державної податкової служби; праці вітчизняних та зарубіжних авторів, які провадять свої науково-практичні дослідження у сфері обліку та аналізу внутрішньо генерованих активів підприємств України та світу. В процесі здійснення дослідження було використано такі загальнонаукові та спеціальні методи як метод системного підходу та аналогій – для дослідження підходів до визнання та оцінки ВНА за МСФЗ (IFRS), стандартами GAAP та національними стандартами; логічного узагальнення та конкретизації – з метою теоретичного узагальнення та формулювання висновків під час з'ясування проблем податкових аспектів оцінки внутрішньо генерованих нематеріальних активів.

Результати. Дослідження показало, що внутрішньо генеровані нематеріальні активи відіграють важливу роль у формуванні доданої вартості підприємств, але їх облік та податкове регулювання залишаються складними через відсутність єдиних підходів до капіталізації, оцінки та амортизації. Аналіз міжнародної практики дозволив визначити ключові розбіжності у підходах до оцінки ВНА за МСФЗ, GAAP та національними стандартами, а також розглянути вплив податкових пільг на розвиток інноваційної діяльності. Визначено основні методи оптимізації обліку ВНА, включаючи вибір правильної амортизаційної політики, використання податкових стимулів, впровадження комбінованих методів оцінки та автоматизацію облікових процесів.

Перспективи дослідження включають подальший розвиток підходів до оцінки ВНА з урахуванням змін у цифровій економіці, розробку методології гармонізації бухгалтерського обліку та податкового визнання нематеріальних активів, а також впровадження сучасних технологій для автоматизації їх обліку. Особливо актуальним є дослідження механізмів державної підтримки та стимулювання інвестицій у внутрішньо генеровані нематеріальні активи через податкові пільги та субсидії. Важливим напрямком подальших досліджень є розробка стандартів для оцінки вартості ВНА, що не мають активного ринку, а також створення ефективної системи управління інтелектуальними активами підприємств.

Ключові слова: внутрішньо генеровані нематеріальні активи, оцінка внутрішньо генерованих нематеріальних активів, податкові пільги та стимули.

Summary. Introduction. In the modern economy, internally generated intangible assets (IVA) play a critical role in creating added value, strengthening the competitive advantages of companies and ensuring their sustainable development. IVA cover a wide range of assets, including patents, copyrights, software, know-how, business reputation, intellectual developments and technological innovations. They contribute to increasing the efficiency of business processes, optimizing costs and expanding market opportunities.

The importance of internally generated intangible assets is growing in the context of globalization and digital transformation, when intangible assets become the main source of value for companies, especially in the high-tech, pharmaceutical, financial services and IT sectors. At the same time, accounting for such assets remains difficult due to difficulties with valuation, recognition and tax regulation.

The purpose of the article is to study the influence of tax aspects on the assessment of internally generated intangible assets and the possibility of their optimization in accordance with international practice. Since the tax aspects of the assessment of internally generated intangible assets (BHA) in international practice demonstrate significant differences, depending on the legislative regulation and approaches to taxation.

Materials and methods. The materials of the study are: regulatory and legal support of operations with internally generated intangible assets, including the Tax Code of Ukraine, National Accounting Regulations (Standards), International Financial Reporting Standards, GAAP standards; materials of the IFRS Fund, KPMG, the Ministry of Finance of Ukraine and the State Tax Service; works of domestic and foreign authors who conduct their scientific and practical research in the field of accounting and analysis of internally generated assets of enterprises of Ukraine and the world. In the course of the study, the following general scientific and special methods were used as a method of systematic approach and analogies – for the study of approaches to the recognition and evaluation of BHA according to IFRS, GAAP standards and national standards; logical generalization and concretization – in order to theoretically generalize and formulate conclusions when clarifying the problems of tax aspects of assessing internally generated intangible assets.

Results. The study showed that internally generated intangible assets play an important role in the formation of added value of enterprises, but their accounting and tax regulation remain complex due to the lack of unified approaches to capitalization, valuation and depreciation. Analysis of international practice allowed us to identify key differences in approaches to accounting for intangible assets under IFRS, GAAP and national standards, as well as to consider the impact of tax benefits on the development of innovative activity. The main methods of optimizing accounting for intangible assets are identified, including the choice of the correct depreciation policy, the use of tax incentives, the implementation of combined valuation methods and the automation of accounting processes.

The prospects of the study include further development of approaches to the assessment of internally generated intangible assets taking into account changes in the digital economy, development of a methodology for harmonizing accounting and tax accounting of intangible assets, as well as the introduction of modern technologies for automating their accounting. Of particular relevance is the study of mechanisms for state support and stimulating investments in internally generated intangible assets through tax benefits and subsidies. An important direction for further research is the development of standards for assessing the value of internally generated intangible assets that do not have an active market, as well as the creation of an effective system for managing the intellectual assets of enterprises.

Key words: internally generated intangible assets, optimization of accounting for internally generated intangible assets, tax benefits and incentives, amortization of IVA.

Постановка проблеми. В умовах сучасного бізнес-середовища, де нематеріальні активи відіграють все більшу роль у створенні вартості підприємства, питання їх оцінки набуває особливої

актуальності. Зокрема, внутрішньо генеровані нематеріальні активи, такі як програмне забезпечення, дослідження та розробки, і навіть власні криптовалюти, що є одним з різновидів нематеріальних

активів, стають ключовими факторами конкурентоспроможності. Проте, при їх розробці, визнанні та оцінці компанії зіштовхуються з низкою проблем, особливо в контексті податкового регулювання.

Однією з головних проблем є неоднозначність визнання та оцінки внутрішньо генерованих нематеріальних активів. Зокрема, вимоги МСФЗ, спрямовані на забезпечення достовірності та прозорості фінансової звітності, часто не узгоджуються з податковим законодавством країн, яке має свої специфічні цілі та підходи. Це призводить до складнощів у визначенні бази оподаткування, виникнення податкових ризиків та потенційних спорів з податковими органами.

Також існує проблема відмінностей в інтерпретації МСФЗ та стандартів GAAP та податкового законодавства країн, що застосовують відповідні стандарти. Відсутність чітких та однозначних правил щодо оцінки внутрішньо генерованих нематеріальних активів створює простір для різних підходів та суб'єктивних суджень, що ускладнює визнання внутрішньо генерованих нематеріальних активів та зменшує загальну вартість активів компаній.

Крім того, неправильна оцінка внутрішньо генерованих нематеріальних активів може мати суттєвий вплив на податкові зобов'язання підприємства. Різні методи оцінки, такі як метод собівартості, метод ринкової вартості або метод дисконтованих грошових потоків, можуть дати різні результати, що впливає на суму податку на прибуток та інші податки.

У цьому контексті, дослідження податкових аспектів щодо визнання та оцінки внутрішньо генерованих нематеріальних активів є надзвичайно важливим та актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато уваги як вітчизняних так і зарубіжних науковців приділено дослідженням проблемних аспектів обліку та визнання нематеріальних активів. Зокрема оцінці нематеріальних активів та визнанні їх в обліку присвятили свої праці такі вчені як Роберто Моро-Вісконті [19], Сільвейра С. К. Р., Шнорренбергер Д., Гаспаретто В. та Ланкес Р. Д. [20], Козенкова В. Д. [2], Ясишена В. В. [9], Лепетан І. М. та Лаврова М. Р. [4], Фоміна О. В., Августова О. О. та Шушакова І. К. [13], Савченко Р. О., Савченко Н. М., та Ганяйло О. М. [10], Чуб Ю. В. [14], Уманців Г., Шушакова І., Міняйло О., Щербакова Т. та Хрустальова В. [12].

Науковці Мисака, Г. В. та Дерун, І. А. [5] присвятили своє дослідження виявленню та систематизації унікальних характеристик криптоактивів (що є нематеріальними активами), як найбільш економічно значущої складової цифрових (нематеріальних) активів, та обґрунтуванню на цій основі перспектив розробки стандарту, яким регулюватиметься визнання, оцінка і відображення у фінансовій звітності цифрових (нематеріальних) активів у статусі окремої групи господарських засобів.

Автори Дорош Н. І. та Котенко О. Ю. [1] досліджують критерії визнання та оцінки внутрішнього генерованих нематеріальних активів. Серпенінова Ю. С. [11] також приділяє увагу внутрішньо генерованим активам та особливостям обліку витрат на їх розробку та дослідження.

Лабунська С. В. та Собакар М. В. [3] приділяють увагу дослідженню визнання внутрішньо генерованого гудвілу як ідентифікатора оцінки нематеріальних активів у системі управлінського обліку підприємства.

Однак, незважаючи на значну кількість напрацьованих щодо оцінки нематеріальних активів та зокрема внутрішньо генерованих нематеріальних активів, водночас саме податковим аспектам такої оцінки приділено ще недостатньо уваги науковців, що і зумовило тему дослідження.

Метою статті є дослідження впливу податкових аспектів на оцінку внутрішньо генерованих нематеріальних активів та можливості їх оптимізації відповідно до міжнародної практики. Оскільки податкові аспекти оцінки внутрішньо генерованих нематеріальних активів (ВНА) у міжнародній практиці демонструють суттєві відмінності, залежно від законодавчого регулювання та підходів до оподаткування.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: нормативно-правове забезпечення операцій з внутрішньо генерованими нематеріальними активами, в тому числі Податковий кодекс України, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти фінансової звітності, стандарти GAAP; матеріали Фонду МСФЗ, КПКМГ, Міністерства фінансів України та Державної податкової служби; праці вітчизняних та зарубіжних авторів, які провадять свої науково-практичні дослідження у сфері обліку та аналізу внутрішньо генерованих активів підприємств України та світу. В процесі здійснення дослідження було використано такі загальнонаукові та спеціальні методи як метод системного підходу та аналогій — для дослідження підходів до визнання та оцінки ВНА за МСФЗ (IFRS), стандартами GAAP та національними стандартами; логічного узагальнення та конкретизації — з метою теоретичного узагальнення та формулювання висновків під час з'ясування проблем податкових аспектів оцінки внутрішньо генерованих нематеріальних активів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головними викликами у сфері обліку внутрішньо генерованих нематеріальних активів (далі — ВНА) є складність визначення моменту, з якого може відбуватися капіталізація витрат на розробку такого активу, а також вартісна оцінка таких витрат, оскільки необхідно врахувати всі особливості податкового законодавства. Крім того, за певних умов можна оптимізувати податкове навантаження через застосування податкових пільг, що надаються при розробці окремих нематеріальних активів.

Важливим питанням у сфері обліку ВНА є складність визначення моменту капіталізації витрат, адже витрати на створення ВНА можуть включати дослідницькі та розробницькі етапи, однак згідно з МСФЗ (IAS) 38, лише витрати на розробку можуть бути капіталізовані (табл. 1).

Розмежування між цими етапами є проблемним через труднощі в обґрунтуванні майбутніх економічних вигід, що впливає на правильність фінансової звітності. Додаткові труднощі створюють відмінності між бухгалтерським обліком і податковим визнанням, оскільки бухгалтерський облік передбачає можливість капіталізації ВНА, тоді як при податковому визнанні витрати на їх створення часто не можна капіталізувати до вартості такого активу та вони списуються одразу у витрати періоду, що може призвести до помилок при визначенні фінансового результату [7; 14]. Крім того, визначення вартості нематеріальних активів може бути суб'єктивним, особливо якщо вони ще не мають активного ринку, як-от унікальне розроблене програмне забезпечення або ноу-хау [5; 6]. Методи оцінки можуть відрізнятися (витратний, дохідний, ринковий підходи), що впливає на достовірність фінансової звітності та ускладнює її узгодженість із міжнародними стандартами.

Ще одним викликом є складність амортизації ВНА, що не мають активного ринку та не можуть оцінюватися за справедливою вартістю, адже, на відміну від матеріальних активів із чітко визначеним строком корисного використання, ВНА можуть мати невизначений період амортизації, що створює труднощі у визначенні їхньої справедливої вартості в довгостроковій перспективі. Також слід враховувати обмеженість податкових стимулів, адже у багатьох країнах податкові органи не передбачають суттєвих пільг для компаній, що інвестують у внутрішньо генеровані нематеріальні активи, що знижує мотивацію бізнесу до їх капіталізації та спричиняє значні витрати.

Ризик знецінення активів також залишається вагомим фактором, оскільки у динамічному бізнес-середовищі деякі нематеріальні активи можуть

швидко втрачати свою цінність через технологічний прогрес або зміну ринкових умов, що може вимагати проведення тесту на знецінення та відповідних коригувань у фінансовій звітності. Крім того, недостатність регуляторної підтримки та рекомендацій у певних юрисдикціях ускладнює практичне застосування стандартів МСФЗ або GAAP, що створює додаткові труднощі для підприємств у веденні обліку таких активів. Усі ці фактори потребують комплексного підходу до обліку, оцінки та податкового регулювання внутрішньо генерованих нематеріальних активів [18].

Однак, не зважаючи на зазначені проблемні податкові аспекти, у багатьох країнах діють також і спеціальні податкові стимули, які спрямовані на підтримку підприємств, що інвестують у створення та розвиток внутрішньо генерованих нематеріальних активів. До основних механізмів стимулювання належать податкові кредити, знижені ставки оподаткування, спеціальні амортизаційні режими та гранти на дослідницькі та інноваційні проекти.

У країнах Європейського Союзу широко застосовуються податкові стимули для підприємств, що інвестують у розробку нематеріальних активів. Наприклад, у Франції діє система податкових кредитів на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР), що дозволяє підприємствам зменшувати базу оподаткування. У Великій Британії існує спеціальна програма «Patent Box», яка передбачає зниження податкового навантаження на доходи від запатентованих розробок.

У США амортизація ВНА регулюється нормами Generally Accepted Accounting Principles (GAAP), що встановлюють жорсткіші критерії капіталізації витрат. Крім того, податковий кодекс США дозволяє компаніям скорочувати оподатковуваний прибуток за рахунок витрат на дослідження та розробки (R&D Tax Credit), що стимулює інноваційний розвиток.

Країни Азії, зокрема Японія та Південна Корея, активно застосовують державну підтримку технологічних стартапів, включаючи субсидії на створення інтелектуальної власності. Японський підхід передбачає гнучку амортизаційну політику та додаткові

Таблиця 1

Підходи до визнання та оцінки ВНА за МСФЗ (IFRS), стандартами GAAP та національними стандартами

Підхід	МСФЗ	GAAP	НП(С)БО
Визнання	Дві стадії: дослідницька (не капіталізується), розробницька (капіталізується)	Більш жорсткі критерії визнання, особливо для розробки ПЗ	Гнучкі підходи, можлива капіталізація значної частини витрат
Оцінка	Витратний підхід, можлива переоцінка	Вартість за собівартістю	Витратний або комбінований підхід
Амортизація	Прямолінійний метод або метод DCF	Жорстке регулювання амортизаційних відрахувань	Гнучкіші методи
Податкові пільги	Відсутність прямих податкових стимулів	Податкові кредити на НДДКР	Відшкодування частини витрат на інновації

Джерело: узагальнено авторами на основі [6; 17; 18]

податкові преференції для підприємств, що займаються технологічними інноваціями.

Багато країн, включаючи США, Великобританію, Францію та Канаду, надають податкові знижки компаніям (податкові кредити на дослідження та розробки (R&D Tax Credit), що здійснюють витрати на дослідження та розробки. Це дозволяє підприємствам компенсувати частину витрат на інновації через зменшення оподаткованої бази або отримання прямих податкових знижок.

У деяких європейських країнах, зокрема у Великобританії, Нідерландах та Бельгії, діє режим «Patent Box» (режим оподаткування доходів від інтелектуальної власності), який передбачає зниження податкових ставок на доходи від використання запатентованих технологій та інтелектуальної власності. Це стимулює компанії реєструвати свої розробки та комерціалізувати інноваційні продукти.

Деякі країни спеціальні амортизаційні режими для витрат на розробку програмного забезпечення, патентів та інших нематеріальних активів. Зокрема, у США передбачена можливість амортизації витрат на дослідження протягом п'яти років, що дозволяє підприємствам швидше враховувати ці витрати у своїй фінансовій звітності.

Уряди багатьох країн пропонують фінансову підтримку у вигляді грантів та субсидій для компаній, що займаються розробкою інноваційних технологій. Наприклад, у Європейському Союзі діють програми «Horizon Europe» та «Eureka», які фінансують дослідження та технологічні стартапи.

Деякі країни надають податкові канікули або знижені ставки для компаній, що вкладають кошти у нематеріальні активи. Це сприяє залученню капіталу в інноваційну сферу та стимулює розвиток технологічних стартапів.

Загалом, податкові стимули відіграють важливу роль у підтримці компаній, що займаються розробкою та комерціалізацією нематеріальних активів. Їх впровадження дозволяє знизити фінансові витрати підприємств, сприяти залученню інвестицій та підвищити конкурентоспроможність національних економік у глобальному середовищі.

Таким чином, для оптимізації обліку та оподаткування внутрішньо генерованих нематеріальних активів для підприємств в Україні, зокрема для розробки стратегії податкової оптимізації при створенні внутрішньо генерованих нематеріальних активів необхідно:

- вибір правильного підходу до капіталізації витрат — ретельне документування переходу від дослідницької до розробницької стадії;
- використання податкових кредитів та пільг — залучення наявних податкових програм;
- планування витрат на НДДКР — стратегічне управління витратами.

Крім того, з метою врахування компаніями всіх норм податкового законодавства при визнанні та оцінці внутрішньо генерованих нематеріальних активів, а також стимулювати компанії до розробки ВНА, та зважаючи на проаналізований міжнародний досвід на національному рівні необхідно:

- розробити методичні рекомендації щодо документування витрат на створення ВНА, щоб забезпечити відповідність вимогам чинному законодавству України та вимогам МСФЗ.
- запровадити податкові пільги та кредити для компаній, що займаються науково-дослідною діяльністю.
- реформувати систему управління інтелектуальною власністю для захисту прав на ВНА.
- проводити фахівцями Державної податкової служби України семінарів для бухгалтерів компаній щодо правильності визнання та оцінки внутрішньо генерованих нематеріальних активів, відповідно до податкового законодавства задля зменшення відповідних порушень та, як наслідку, неправильного визначення фінансового результату.

Реалізація запропонованих заходів сприятиме розвитку інноваційної діяльності в Україні, підвищенню конкурентоспроможності національних компаній та зменшенню податкового навантаження на підприємства, що займаються створенням нематеріальних активів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, внутрішньо генеровані нематеріальні активи є ключовим фактором створення доданої вартості та конкурентних переваг підприємств у сучасній економіці. Водночас їх облік та податкове регулювання супроводжуються низкою складних питань, зокрема у сфері оцінки, капіталізації, амортизації та застосування податкових стимулів. Аналіз міжнародної практики свідчить про відмінності у підходах до обліку, оцінки та визнання ВНА між різними країнами, що в тому числі зумовлено і податковими аспектами цих країн, і в подальшому впливає на фінансову звітність компаній та їх інвестиційну привабливість.

Таким чином, оцінка внутрішньо генерованих нематеріальних активів в контексті податкових аспектів є складною та багатогранною проблемою, яка потребує глибокого аналізу та розробки практичних рекомендацій, оскільки податкові стимули, що діють у різних країнах, такі як податкові кредити на дослідження та розробки, режим Patent Box та спеціальні амортизаційні механізми, є важливими інструментами підтримки інноваційної діяльності. В Україні впровадження подібних заходів сприятиме залученню інвестицій у сферу нематеріальних активів, стимулюватиме розвиток технологічних стартапів та підвищить загальний рівень конкурентоспроможності економіки.

Література

1. Дорош Н. І. & Котенко О. Ю. (2018). Критерії визнання та оцінка нематеріальних активів, створених на підприємстві. *Глобальні та національні проблеми економіки*. № 22. С. 921–926.
2. Козенкова В. Д. (2022). Нематеріальні активи підприємства: оцінка та моделювання. Дніпро : Видавець «Свідлер А. Л.». 248 с.
3. Лабунська С. В., & Собакар М. В. (2022). Визнання внутрішньо генерованого гудвілу як ідентифікатора оцінки нематеріальних активів у системі управлінського обліку підприємства. *Бізнес Інформ*. Вип. 6. С. 64–77.
4. Лепетан І. М., & Лаврова М. Р. (2019). Визнання нематеріальних активів у обліковій політиці підприємства. *Ефективна економіка*. № 12. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.12.63.
5. Мисака, Г. В., & Дерун, І. А. (2024). Класифікація та оцінювання криптоактивів в концептуалізації бухгалтерського феномену цифрових активів. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, (14). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-14-09-01>.
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» (зі змінами та доповненнями) (1999). Міністерство фінансів України: Наказ Міністерства фінансів України № 242 від 18.10.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (дата звернення: 20.02.2025).
7. Податковий кодекс України (зі змінами та доповненнями) (2011). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 20.02.2025).
8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні (1999): Закон України № 996-XIV від 16 липня 1999 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 20.02.2025).
9. Проблемні аспекти методології та організації обліку нематеріальних активів : монографія. (2020). Тернопіль : ТНЕУ, 330 с.
10. Савченко Р. О., & Савченко Н. М., & Ганяйло О. М. (2021). Оцінка та класифікаційний поділ нематеріальних активів. *Ефективна економіка*. № 9. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.9.84.
11. Серпенінова Ю. С., & Денисенко В. О. (2013). Особливості обліку витрат на розробку та дослідження при створенні внутрішньо генерованого нематеріального активу. *Вісник Запорізького національного університету*. № 2(18). С. 116–120.
12. Уманців, Г., & Шушакова, І., & Міняйло, О., & Щербаківа, Т., & Хрустальова, В. (2023). Оцінка нематеріальних активів в умовах економічної нестабільності в Україні. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 3 (50). P. 102–115. <https://doi.org/10.55643/fcaptr.3.50.2023.4063>.
13. Фоміна О. В., & Августова О. О., & Шушакова І. К. (2021). Оцінка вартості нематеріальних активів. *Бізнес Інформ*. № 4. С. 154–160. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-154-160>.
14. Чуб Ю. В. Сутність та еволюція теорії нематеріальних активів на сучасному етапі розвитку економіки. *Сумський національний аграрний університет*. URL: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/1771/1/Чуб%20Сутність%20та%20еволюція%20теорії%20нематеріальних%20.pdf> (дата звернення: 20.02.2025).
15. Capitalisation of internally generated intangible assets (2021). KPMG. URL: <https://kpmg.com/mt/en/home/insights/2021/05/capitalisation-of-internally-generated-intangible-assets.html> (дата звернення: 20.02.2025).
16. European Financial Reporting Advisory Group. (2014). *The Role of Intangible Assets in Financial Reporting*. URL: <https://www.efrag.org/sites/default/files/202311/A%20literature%20review%20on%20the%20reporting%20of%20intangibles.pdf> (дата звернення: 20.02.2025).
17. FASB. (2021). Generally accepted accounting principles (GAAP). Financial Accounting Standards Board. URL: <https://www.fasb.org> (дата звернення: 20.02.2025).
18. IAS 38 Intangible Assets. The IFRS Foundation. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets/#standard> (дата звернення: 20.02.2025).
19. Roberto, Moro-Visconti (2022). The Valuation of Digital Intangibles. Technology, Marketing, and the Metaverse. *Palgrave Macmillan. Cham*. 811. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-09237-4>.
20. Silveira, S. K. R., & Schnorrenberger, D., & Gasparetto, V., & Lunkes, R. J. (2017). Intangible asset evaluation approaches: a literature review. *Revista Catarinense da Ciência Contábil*. 16(47). P. 9–25. <https://doi.org/10.16930/2237-7662/rccc.v16n47p9-25>.

References

1. Dorosh N. I. & Kotenko O. Yu. (2018). Criteria for recognition and valuation of intangible assets created at the enterprise. *Global and national economic problems*. № 22. P. 921–926 [in Ukrainian].
2. Kozenkova V. D. (2022). Intangible assets of the enterprise: assessment and modeling. Dnipro: Publisher “Svidler A. L.” 248 p. [in Ukrainian].
3. Labunskaya S. V., & Sobakar M. V. (2022). Recognition of internally generated goodwill as an identifier for the valuation of intangible assets in the enterprise management accounting system. *Business inform*. Vol. 6. P. 64–77 [in Ukrainian].
4. Lepetan I. M., & Lavrova M. R. (2019). Recognition of intangible assets in the accounting policy of the enterprise. *Efficient economy*. № 12. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.12.63 [in Ukrainian].

5. Mysaka, G.V., & Derun, I. A. (2024). Classification and evaluation of cryptoassets in the conceptualization of the accounting phenomenon of digital assets. *Problems of modern transformations. Series: Economics and Management*. (14). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-14-09-01> [in Ukrainian].
6. National accounting regulation (standard) 8 «Intangible assets» (as amended) (1999). Ministry of Finance of Ukraine: Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 242 of 18.10.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> [in Ukrainian].
7. Tax Code of Ukraine (as amended) (2011). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian].
8. On accounting and financial reporting in Ukraine (1999): Law of Ukraine No. 996-XIV of July 16, 1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> [in Ukrainian].
9. Problematic aspects of the methodology and organization of accounting for intangible assets: monograph. (2020). Ternopil: TNEU, 330 p. [in Ukrainian].
10. Savchenko R. O., & Savchenko N. M., & Ganyaylo O. M. (2021). Valuation and classification division of intangible assets. *Efficient economy*. № 9. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.9.84 [in Ukrainian].
11. Serpeninova Yu. S., & Denisenko V. A. (2013). Features of accounting for development and research costs when creating an internally generated intangible asset. *Bulletin of Zaporizhzhya National University*. № 2(18). P. 116–120 [in Ukrainian].
12. Umantsev, G., & Shushakova, I., & Minyaylo, O., & Shcherbakova, T., & Khrustaleva, V. (2023). Evaluation of intangible assets in conditions of economic instability in Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 3 (50). P. 102–115. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.50.2023.4063> [in Ukrainian].
13. Fomina O. V., & Augustova O. O., & Shushakova I. K. (2021). Valuation of intangible assets. *Business Inform*. № 4. P. 154–160. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-154-160> [in Ukrainian].
14. Chub Yu. V. The essence and evolution of the theory of intangible assets at the present stage of economic development. *Sumy National Agrarian University*. URL: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/1771/1/Чуб%20Сутність%20та%20еволюція%20теорії%20нематеріальних%20.pdf> [in Ukrainian].
15. Capitalisation of internally generated intangible assets (2021). KPMG. URL: <https://kpmg.com/mt/en/home/insights/2021/05/capitalisation-of-internally-generated-intangible-assets.html>.
16. European Financial Reporting Advisory Group. (2014). The Role of Intangible Assets in Financial Reporting. URL: <https://www.efrag.org/sites/default/files/202311/A%20literature%20review%20on%20the%20reporting%20of%20intangibles.pdf>.
17. FASB. (2021). Generally accepted accounting principles (GAAP). Financial Accounting Standards Board. URL: <https://www.fasb.org>.
18. IAS 38 Intangible Assets. The IFRS Foundation. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets/#standard>.
19. Roberto, Moro-Visconti (2022). The Valuation of Digital Intangibles. Technology, Marketing, and the Metaverse. Palgrave Macmillan. Cham. 811. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-09237-4>.
20. Silveira, S.K.R., & Schnorrenberger, D., & Gasparetto, V., & Lunkes, R.J. (2017). Intangible asset evaluation approaches: a literature review. *Revista Catarinense da Ciência Contábil*. 16(47). P. 9–25. <https://doi.org/10.16930/2237-7662/rccc.v16n47p9-25>.